

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1506

van **GWENNY DE VROE**

datum: 30 augustus 2016

aan **BEN WEYTS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, VLAAMSE RAND, TOERISME EN DIERENWELZIJN

Dierproeven - Alternatieven

Sinds juli 2014 is Vlaanderen bevoegd voor dierenwelzijn. Om onnodig dierenleed te vermijden, schaaft eenieder zich achter het principe van de drie V's: vermindering, verfijning en vervanging van dierenproeven. Volgens de Europese richtlijn 86/609/EEG mogen geen proefdieren worden gebruikt als dezelfde resultaten verkregen kunnen worden zonder het gebruik van dieren. Een belangrijke mogelijkheid tot verbetering van het dierenwelzijn is de ontwikkeling van alternatieven voor dierenproeven.

De minister heeft in het verleden steeds verklaard dat hij met de sector wil kijken hoe de ontwikkeling van alternatieven kan worden gestimuleerd en het netwerk van laboratoria geïnteresseerd in en/of betrokken bij de ontwikkeling van alternatieve methoden kan worden uitgebreid.

Volgens Artikel 47 van de Europese richtlijn betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt (Richtlijn 2010/63/EU) moeten de lidstaten onder andere bijdragen tot de ontwikkeling van alternatieve onderzoeksmethoden (artikel 47 (1)), laboratoria aanwijzen die gekwalificeerd zijn om de nodige valideringsstudies uit te voeren (artikel 47 (2)), en ervoor zorgen dat de alternatieven voor dierproeven op nationaal niveau worden aangemoedigd en hierbij een nationaal comité op te richten (artikel 47 (4)).

Aldus de minister zal in overleg met de andere gewesten in 2017 dit nationaal comité opgericht worden dat de adviserende taak aangaande de aanschaf, de fok, de huisvesting, de verzorging en het gebruik van proefdieren zal overnemen na het verstrijken van de mandaten van de leden van het Deontologisch Comité. In de beleidsbrief Dierenwelzijn stelt de minister dat hij zal nagaan of en op welke manier het onderzoek naar alternatieven voor dierproeven gestimuleerd kan worden.

1. Wat is de evolutie van het gebruik van proefdieren in Vlaanderen sinds 2014? Graag een overzicht voor 2014 en 2015.
2.
 - a) Hoeveel inspecties van dierproeven vonden plaats in 2014 en 2015?
 - b) Hoeveel inbreuken werden vastgesteld?
 - c) Wat was de aard van die inbreuken?
 - d) Welke opvolging en sanctionering werd eraan gegeven?

3.
 - a) Wat is de stand van zaken van de oprichting van een Vlaamse proefdierencommissie, hetgeen volgens de minister aanleiding moet geven tot één nationaal aanspreekpunt, zoals Europa voorschrijft?
 - b) Hoe verloopt het overleg tussen de gewesten?
4. Hoe evalueert de minister het overleg met de proefdiergebruikers en met de Nederlandse overheid over een mogelijke samenwerking voor de ontwikkeling en promotie van alternatieven voor dierproeven en de oprichting van een centrum voor alternatieven?
5. Hoe percipieert de minister de bevoegdheidsverdeling/takenverdeling van een mogelijk centrum voor alternatieven en het nationaal comité?
6. Op welke manier zorgt de minister voor een uitbreiding van het netwerk van laboratoria geïnteresseerd in en/of betrokken bij de ontwikkeling van alternatieve methoden?
7. Heeft de minister in het najaar van 2015 een nieuwe oproep gelanceerd zoals hij in het verleden heeft verklaard, waarbij hij de Vlaamse laboratoria zou sensibiliseren en aansporen om toe te treden tot dit netwerk, zodat ze ook kunnen deelnemen aan de ontwikkeling en validatie van de alternatieve methoden?
Zo ja, hoeveel laboratoria zijn toegetreden tot dit netwerk?
8.
 - a) Welke specifieke initiatieven neemt de Vlaamse overheid om de ontwikkeling en validering van alternatieven te bevorderen en te financieren? Graag een overzicht
 - b) Ten belope van welke bedragen werden in 2014 en 2015 initiatieven genomen?
 - c) Welke initiatieven/projecten zijn lopende?
9. Zal de minister onderzoek naar de ontwikkeling en bevordering van alternatieven voor dierproeven stimuleren?
Zo ja, op welke manier?
10. Op welke manier werkt de minister hiervoor samen met de minister van Innovatie en Wetenschapsbeleid?

ANTWOORD

op vraag nr. 1506 van 30 augustus 2016

van **GWENNY DE VROE**

1. In 2014 werden in Vlaanderen 280.339 proefdieren gebruikt in de 129 erkende laboratoria. In 2015 telde Vlaanderen 124 erkende laboratoria. Zij gebruikten 241.221 proefdieren.
2. a) In 2014 werden 19 laboratoria gecontroleerd. In 2015 werden 44 inspecties uitgevoerd.

b) In 2014 werden bij 7 laboratoria inbreuken vastgesteld. In 2015 werden bij 25 laboratoria inbreuken vastgesteld.

c) Onderstaande inbreuken werden vastgesteld:
 - Het register bevat niet alle wettelijke informatie;
 - Niet alle wettelijk verplichte informatie wordt weergegeven in de nabijheid van de huisvesting;
 - De proefdieren en hun huisvestingsomstandigheden worden niet dagelijks gecontroleerd;
 - Er is onvoldoende verrijking in de dierenverblijven aanwezig;
 - De temperatuur en relatieve vochtigheid zijn niet voldoende afgestemd op de aanwezige diersoorten;
 - De werking van de dierenwelzijnsceel kan niet worden aangetoond;
 - De opleidingsbewijzen van het personeel zijn niet beschikbaar;
 - De bewijzen dat het personeel zijn kennis op peil houdt, zijn niet beschikbaar;
 - Het erkenningsdossier is niet geactualiseerd;
 - De verslagen van de trimestriële controles uitgevoerd door de deskundige voor dierenwelzijn worden niet spontaan doorgestuurd naar de dienst Dierenwelzijn.
d) In 2014 werd 1 proces verbaal en 6 waarschuwingen opgesteld. In 2015 werd 1 proces verbaal opgesteld. 24 laboratoria ontvingen een waarschuwing.
3. a) De dienst Dierenwelzijn finaliseert momenteel het ontwerp.

b) Het overleg tussen de gewesten over de invulling van het nationaal comité loopt momenteel op het niveau van de administratie.
4. De proefdiergebruikers erkennen dat de kennis en initiatieven aangaande alternatieven onvoldoende toegankelijk is, ook voor onderzoekers. Zowel zij als de Nederlandse overheid willen deze kennis en initiatieven dan ook samenbrengen in een platform om zo de toegankelijkheid tot deze informatie te vergroten en het gebruik van alternatieven te promoten. Overleg wordt met beide partijen gevoerd.

In samenwerking met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) zullen de proefdiergebruikers een werkgroep samenstellen waarin de ontwikkeling en promotie van alternatieve methoden besproken zal worden. De dienst Dierenwelzijn zal als waarnemer deelnemen aan de vergaderingen van deze werkgroep.

5. Overeenkomstig de Europese richtlijn moet elk Gewest een comité hebben dat adviseert met betrekking tot de aanschaf, de fok, de huisvesting, de verzorging en het gebruik van dieren in procedures en dat zorgt voor de verspreiding van best practices. Het nationaal comité zal er op zijn beurt voor moeten zorgen dat deze informatie wordt uitgewisseld enerzijds tussen de regionale comités onderling en anderzijds tussen deze comités en de Europese Commissie en de andere Lidstaten.
- 6-7. Er heeft overleg plaatsgevonden met de proefdiergebruikers over een mogelijke samenwerking voor de ontwikkeling en promotie van alternatieven voor dierproeven. Naar aanleiding van dit overleg heeft de VLIR voorgesteld om een werkgroep samen te stellen die nagaat hoe laboratoria meer betrokken kunnen worden bij de ontwikkeling en promotie van alternatieven voor dierproeven. Het is de bedoeling om ook niet-universitaire laboratoria bij dit initiatief te betrekken.

EU-NETVAL (European Union Network of Laboratories for the Validation of Alternative Methods) heeft in het najaar van 2015 een nieuwe oproep gelanceerd om zijn netwerk uit te breiden. De Dienst Dierenwelzijn heeft de Vlaamse laboratoria aangespoord om toe te treden tot dit netwerk. De competentie van de laboratoria die zich kandidaat stelden werd streng geëvalueerd door EURL-ECVAM (European Union Reference Laboratory for alternatives to animal testing). Eén Vlaams laboratorium maakt deel uit van het EU-NETVAL netwerk.

8. Daar de budgetten voor dierenwelzijn pas op 1 januari 2015 werden overgeheveld naar Vlaanderen, waren investeringen in 2014 voor rekening van de federale overheid.
In het kader van het contractueel onderzoek werd geïnvesteerd in 2 projecten voor de ontwikkeling van alternatieve testen. In deze projecten is onderzoek gedaan naar de ontwikkeling en standaardisatie van een bovien in vitro follikel- en embryokweekstelsel voor de evaluatie van chemische substanties en hun toxische effecten op de fertiliteit, alsook naar de ontwikkeling van alternatieve testsystemen op basis van het zebravisembryo en zebravislarven voor de identificatie van toxische chemicaliën. In 2015 werd hierin 22.461,06 EUR geïnvesteerd.
Naast investering in onderzoek werd een nationaal contactpunt opgezet met het ECVAM (European Union Reference Laboratory for alternatives to animal testing) dat verantwoordelijk is voor de validatie van alternatieve methoden.
Verder verwijs ik naar de antwoorden op de overige vragen.
9. Het is evident dat ik de ontwikkeling en promotie van alternatieven voor dierproeven zal stimuleren. Dit zal in de eerste plaats gebeuren door het verderzetten van de lopende initiatieven en samenwerkingen met de VLIR, de proefdiergebruikers en de Nederlandse overheid. Daarnaast zal ik de Vlaamse proefdierencommissie vragen om bijkomende aanbevelingen te doen.
10. Op dit moment wordt reeds samengewerkt met de VLIR. Een concrete samenwerking met de minister van Innovatie en Wetenschapsbeleid is er momenteel niet, maar indien dit wenselijk blijkt, zal uiteraard contact opgenomen worden.